

Мотиви

Относно: въвеждане със заповед на министъра на здравеопазването на епидемиологичен и лабораторен надзор на COVID-19, в т.ч. въвеждане в експлоатация на Националната система за борба с COVID-19

На 30 януари 2020 г. Световна здравна организация (СЗО) обяви спешност за общественото здраве от международно значение, поради бързото разпространение на тежко заболяване, наречено впоследствие COVID-19, предизвикващо смърт от нов, неизвестен до сега коронавирус. По-късно, разпространението на заболяването обхвана няколко континента, поради което СЗО обяви пандемия от COVID-19, което е тежка извънредна ситуация, свързана с общественото здраве в национален и в световен мащаб, свързана с непосредствена опасност за живота и здравето на гражданите.

Заболяването поставя системата на общественото здравеопазване в извънредна ситуация, което изисква своевременното въвеждане на мерки за намаляване на риска от разпространение с възможност за адаптиране към новите научни данни за заболяването и причинителя му.

В тази връзка, съгласно чл. 29 от Наредба № 21 от 2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести, при възникване на нови заразни болести с потенциален риск от епидемично разпространение, министърът на здравеопазването със заповед може да разпорежи задължителна регистрация, съобщаване и отчет на заболявания извън посочените в приложение № 1 към наредбата, както и конкретни мерки, ред и начин на надзор в съответствие с епидемичната ситуация.

С издадената заповед се прилагат разпоредбите на посочения член на наредбата като всеки случай на заболяването COVID-19 се регистрира, съобщава и отчита по въведения в страната ред за надзор на остри заразни болести. Изготвени са дефиниции за възможен, вероятен и потвърден случай, съответстващи на дефинициите на Европейския център за превенция и контрол на заболяванията. Същите се прилагат за целите на надзора за своевременно откриване на заразени с COVID-19 и предприемането на мерки за тяхната изолация и прекъсване механизма на предаване на инфекцията. Надзорът на COVID-19 има за задача да наблюдава и отчита интензивността, географското разпространение и тежестта на протичане на заболяването сред населението с цел оценка и анализ на неговото въздействие, тенденции на развитие, определяне и прилагане на подходящи мерки за ограничаване и намаляване въздействието на инфекцията. Освен това, чрез събиране на данни от системата за надзор

се наблюдават промени във възрастовите групи, кои от тях са по-тежко засегнати и рискови за тежко и фатално протичане на заболяването с цел по-точно насочване на целеви превантивни действия и при необходимост предприемане на коригиращи стъпки.

В тази връзка, съгласно заповедта, регулярно данни за регистрираните случаи по пол и възраст се съобщават, обобщават и докладват на регионално, национално и европейско ниво като е въведено унифицирано съобщаване на данните за заразени лица от регионалните здравни инспекции към Министерство на здравеопазването и Националния център за заразни и паразитни болести.

Разписани са основни действия за ограничаване разпространението на COVID-19, които на областно ниво се предприемат от съответната регионална здравна инспекция, на територията на която е открит случай на COVID-19 като проучване на заразеното лице и неговата изолация, определяне на контактните му лица и поставянето им под карантина, създаване на организация за тяхното медицинско наблюдение и лабораторно изследване (по преценка), въвеждане и контролиране на противоепидемични мерки в огнището и лечебните заведения.

Редът за задължителна изолация на болен или носител на COVID-19, както и за задължителна карантина на контактните му лица е законово разписан в чл. 61, ал. 1 и 2 от Закона за здравето и се основава на натрупаните данни за механизма на предаване на заболяването и възможността чрез ограничаване на контактите на заразените лица да се намали вероятността за заразяване и разпространяване на инфекциозния процес на индивидуално ниво, съответно епидемичния процес на популационно ниво. Чрез въвеждането на временни противоепидемични мерки като хигиена на ръцете, дезинфекция на работни повърхности и на предмети, физическа дистанция и носене на защитни маски за лице се цели да се прекъснат пътищата на предаване на причинителя на COVID-19 и ликвидиране на неговото размножаване и последващо разпространение.

Въвежда се ежеседмична отчетност на информацията за заразени с COVID-19 лица по възрастови групи, тежест на протичане (хоспитализация или домашна изолация) и изход от заболяването, което да позволи извършването на бърз анализ относно възрастовото разпределение на инфекцията, засегнати групи от населението, население в риск от тежко протичане, усложнения и смърт.

Основен критерий за определяне на дадено лице като потвърден случай на COVID-19 е лабораторното потвърждение чрез метода PCR. В тази връзка и за навременно откриване и диагностика се създава лабораторна мрежа за провеждане на високоспециализирано медико-диагностично изследване „Полимеразна верижна

реакция за доказване на COVID-19“ в определени за целта лаборатории в лечебни, здравни заведения и в РЗИ. Към момента, на територията на страната функционират 71 лаборатории, които извършват PCR изследване на болни и контактни лица, което е от съществено значение за определяне на реалното разпространение на новия коронавирус в страната.

За подпомагане дейностите по надзор на COVID-19 Министерство на здравеопазването поддържа въведената в експлоатация Национална информационна система за борба с COVID-19, която осигурява централизирано управление и съхранение на информация за всички потвърдени случаи на COVID-19 и карантинирани лица и предоставя функционално обезпечение на всички компетентни институции. Системата известява лични лекари и регионалните здравни инспекции при въвеждане на положителен лабораторен резултат, което улеснява значително идентифицирането на заразените лица и тяхното изолиране. Разработена е функционалност за поддържане на база данни на контактните лица с цел осъществяване на контролни функции от страна на отговорните институции и служби по спазване на ограничителния режим.

Създаден е ред за вписване на лабораторните резултати от проведени PCR изследвания в системата, както и за изготвяне на справки за брой положителни, оздравели и починали от COVID-19 български и чуждестранни граждани, което да подпомогне извършването на анализи и оценки на епидемичната ситуация на областно и на национално ниво.

Допълнително са изградени функционалности, целящи оптимално разпределение на наличния болничен ресурс, апаратура и прилагана специфична противовирусна терапия, които да се използват за изготвяне на периодичен анализ относно натовареността на здравната система и за предприемането на действия при необходимост от осигуряване на допълнителни болнични легла.

С оглед улесняване на дейностите по събиране на реконвалесцентна плазма за лечение на COVID-19 е осигурен достъп до данните за потвърдените случаи на заболяването в Информационната система за борба с COVID-19 на Националния и на районните центрове за трансфузионна хематология.

Част от информацията е публично достъпна и ежедневно се публикува на интернет страницата на Министерство на здравеопазването и на Единния портал за борба с COVID-19 за информиране на обществото относно броя на заразените по възрастови групи, области по местоживееене. Предоставя се и информация относно заражения

медицински персонал, което отразява въздействието на заболяването върху здравната система в страната.

Събира се и информация за служебно ползване с цел осъществяване на контролни функции и правомощия по време на удължената епидемична обстановка.

С въведения ред по регистрация, съобщаване и отчитане се цели да се постигнат задачите на националния надзор на COVID-19 по отношение на намаляване предаването на заболяването и ограничаване на свързаната с това заболяемост и смъртност чрез създадените възможности за бързо откриване, изолация, лабораторни изследване и управление на случаите. От съществено значение е откриването и ограничаването на възникнали взривове в семейна и в трудова среда, особено сред рисковите групи от населението, както и идентифицирането, наблюдението и карантинирането на контактните лица. В хода на провежданите анализи следва да се отчита въздействието на заболяването върху здравната система чрез оценка на относителния дял на хоспитализираните лица, на засегнатия медицински персонал и на динамиката в регистрираната смъртност. Натрупаните данни от надзора следва да служат за предприемане на насочени контролни мерки, както и да се проследяват дългосрочните тенденции в развитието на новия коронавирус.

Освен това, въвеждането на електронни възможности за бърз обмен на данни чрез информационната система допълнително подсилва националния капацитет за бързо докладване, проследяване на контактните и управление на данните с цел наблюдение на разпространението и прилагане на различни подходи и действия за неговото ограничаване.

Въведените действия за провеждането на надзор на заболяването са в съответствие с препоръките на Световна здравна организация за включване на COVID-19 като заразно заболяване, подлежащо на задължително съобщаване и изискващо незабавно докладване и за създаване на национална система за надзор, включваща както регистрацията на заразените лица, така и проследяването на контактните сред всички групи от населението, с което да се постигне постоянен мониторинг на развитието на пандемичния процес.